



Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение  
«Сардаяльская основная общеобразовательная школа»

Рассмотрено на педагогическом совете Протокол №1 от «26» августа 2019 г.	«Согласовано»: Заместитель директора по УВР Егорова Г.М.  «26» августа 2019 г.	 <p>Утверждаю: Директор школы Сорокина П.В. «Сардаяльская ООШ» Приказ №52 от «26» августа 2019 г.</p>
--	---	--

*Рабочая программа  
по родному (марийскому)  
языку  
7 класс*

2019-2020 учебный год

Количество часов: за год - 68 часов  
в неделю – 2 часа

Учитель марийского языка и литературы:  
Сорокина Полина Владимировна

## Умылтарымаш

Марий йылме - тиде марий калыкын шочмо йылмыже, эн кугу поянлыкше. Тунемше тидын дене изинекак палыме лиеш. Ача-аван ойыштым кече еда колын, Шочмо йылмым тыршен тунемын, үдыр-рвезе-влак илышлан күлшө пентгыде умылымашым налыт, уш-акылышт шуаралтеш. Марий йылме школышто – ушан, чолга у тукумым куштымо үшанле йөн.

Марий йылме дене туныктымаш пашам кыдалаш школан лукмо шинчымаш стандартым, Марий образовательный учрежденийын кугыжаныш концепцийжым, Марий Эл Республикын базисный, этнокультурный компонентан учебный план-влакым, кугыжаныш доктриным, методикын йодмыжым шотыш налын пашам ыштыман.

Паша икте почеш весе ешаралтынак лектеш. Нунын коклаште поснак күлешанже тыгай:

- йылмын сӧралжым (сылнештыраме йӧнжым) палаш да кучылт мошташ;
- эн ончычак кутырымо йылмым лывырташ.

Текстым шкевуя чонымо годым кум тӱн сомыл чак кылдалтшаш:

- мом каласаш шонымо возышо-ойлышо енлан шканжат, молыланат раш лийже;
- текст логико-композиционный могырым чаткан ышталтше (ик ужаш весе дене кылдалтше, ик шонымаш гыч весе кӱрылтде лектын шогыжо);
- йылме лывырге, чын да ару лийже.

Программе ваш кылдалтше кок ужашлан шелалтеш:

- тунемше йылме наукин тӱрлӧ ужашыж нерген теоретический шинчымашым налшаш;
- шинчымашым кучылт моштышаш (тунемше чаткан да лывырге йылме дене ойлен да возен моштышаш, препинаний знак-влакым йонгылыш деч посна шындышаш).

## Программын чоңалтмыже

Кыдалаш школан ямдылыме марий йылме программе - туныктымо пашаште тӱн документ, тудо йоча-влаклан шочмо йылме нерген могай да мыняр шинчымашым, тудым кучылт моштымо усталыкым пуаш кӱлмым палемда. Программе предметын трлӧ ужашыжым тунемме радамым палемда, нунын кокласе кылым класс гыч классыш пентгыдемден толаш йӧным ышта.

VI I классыште тӱн шотышто морфологий ден орфографий тунемалтыт.

Тунемме ий кажне классыште шочмо йылме нерген мутланыме дене тӱналеш. Тӱн шонымаш - воспитаний; марий йылмым, шочмо калыкым йӧратыме шижмашым йоча шӱмеш чӱкташ. Тыгодым мемнан йылмынам тунемме кумылын тӱня мучко шарлымыжым почын ончыктыман. Ятыр элын лӱмжӧ лектын кертеш: Финляндий, Эстоний, Венгрий, США, Франций, Японий, Германий, Шведий, Швейцарий. Южыштыжо вулаште тунемыт, южыштыжо -

посна ен-влак. Шкенан йылмына дене кугешныме кумылым ылыжташак тыршыман.

Мутат уке, тун паша - тунемше-влаклан у шинчымашым пуаш. Пашам куштылемдыме йон - ончыч тунеммым ушештарымаш. Программыште чыла класслан ты шумлык жапым ойырымо.

Программын ик ойыртеме тыгай: тудо

1) школышто туныктымо пашам марий йылме наукин кызыт виянме кукшытшо дек лишемда;

2) тыгодымак шуко түрлө йодыш (материал) гыч утларак күлешанжым, йочалан умылаш лийшыжым веле тунемаш темла;

3) теорийым практика дене чак кылдаш - налме шинчымашым кучылт моштышаш корным палемда. Тиде паша, мутат уке, урокышто тун верым налшаш. Садланак чыла гаяк тема почеш практический заданий нерген ойлалтеш. Тыгай, мутлан: «Гласный ден согласныйым чын каласымаш», «Пушкыдо согласный йук-влакым чын ойлен моштымаш», «Синоним-влакым муын да кучылт моштымаш» да ятыр молат.

Пытартышлан программе кажне класслан тыгай ужашым темла: «Тунемше ий мучашеш мом ыштен моштышаш». Тыге икте-весе деч ойыраш лийдыме кок умылымаш шочеш: шинчымаш да моштымаш. Коклаштышт чынак пенгыде кыл лишеш гын веле, туныктымо пашан пайдаж нерген ойлен кертына.

Садлан программе ваш кысдалтше кок ужашлан шелалтеш. Нунын негызеш: 1) тунемше йылме наукин түрлө ужашыж нерген теоретический шинчымашым налшаш да 2) ты шинчымашым кучылт моштышаш (ойлымо-возымо йылмыже чатка, лывырге лийшац; мутым чын возен моштышаш; препинаний знак-влакым йонылыш деч посна шындышаш).

## **Йылме лывыргыме паша**

I. Текст да тудын ужашлаже, текстым чонгым йон, кутырымо, научный, сылнымутан да официально-деловой стиль нерген тунеммым ушештарымаш.

Публицистика стиль нерген тун умылымаш.

Шонкалымашан текст да тудын ужашлаже: мом каласаш шонгым дене палдарымаш (тезис); шонгым негызлен каласкалымаш (доказательстве), иктешлымаш.

Текстын кумда планже. Тидлан материалым погымаш да түшка еда шеледымаш.

Йодышлан вашмут. Мутлан, «Йолташ - илыш энертыш» тема дене кылдалтше йодыш-влак:

1. Тыйын келшыме йолташет уло мо?
2. Могай еным йолташлан шотлет?
3. Йолташын поро ден осалжым ужын моштет мо?
4. Йолташетын койышыштыжо мо келша, мо ок келше?
5. Тудын деч тый молан тунемат?
6. Йолташет ойгыш перна гын, мом ыштет?

7. Келшымаште тыланет мо эн шерге?

8. Ваш-ваш келшыде илаш лиеш але уке?

Айдемын чурийже, чиёмже да пашаж нерген серыме текст негызеш тичмаш але кўчык изложений (возаш, каласкалаш). Тыгай ужашлам кугурак текст гыч ойырен налмаш.

Енын чурийже, чиёмже але пашаж дене палдарыше сочинений, мутлан: «Йӧратыме художникын сўретше», «Ялыште тудым чылан пагалат», «Трактористлан паша мучашдымын лектеш», «Дояркын шыма кидше», «С. Чавайнын фотосўретше шинча ончылнем» да молат.

Йочан илышыж дене кылдалтше шонкалымашан сочинений, мутлан: «Йолташ деч посна илаш лиеш мо», «Тўшка озанлыкклан мемнан польшна», «Келшымаш мыланем эн шерге», «Енлан осалым шонен, порыш от шу», «Мутым пуэнат - шукто» да молат.

Ужмым-колмым каласкалыман сочинений, мутлан: «И. Ямбердовын (З. Лаврентьевын, З. Ефимовын, Н. Токтауловын, т.м.)... сўретше», «Мўкшотарыште», «Ушкал фермыште», «Машинавечыште», «Онай экскурсий», «Школ пакчаште» да молат.

Сўретым ончен шонкалыман сочинений.

Грамматический сочинений.

Официально-деловой стиль дене паша (тўрлӧ ўжмаш, увертарымаш, канаш). Йолташлан характеристикым серымаш. Юнкор кружокыш планжым ыштымаш.

Пырдыжгазетлан але «Ямде лий» газетлан йолташын (классын, пошкудын, палымын да монь) поро пашаж нерген изи статьям возымаш.

II. Официально-деловой да публицистика стиль дене тўрлӧ текстым серен моштымаш. Моло стильым палымаш.

Енын (йолташын, пошкудын, палымын) чурийже, чиёмже, пашаж нерген тўрлӧ сочиненийым возаш тунеммаш. Тидлан кумда планым ыштен моштымаш да кўлеш материалым, поген, тўшка еда шеледен иктешлаш тунеммаш. Ужмым-колмым каласкален (возен) моштымаш.

Газетлан йӧрышӧ изи статья ден репортажым серен моштымаш.

Возымо йылмым тӧрлен лывырташ тунеммаш.

### **Тунемше ий мучашеш мом ыштен моштышаш**

- Тымарте тунемме самостоятельный да служебный ойлымаш ужаш-влакым палышаш; нунын кузе вашталтмыштым да предложенийыште могай член лиймыштым умылтарен моштышаш;
- причастный да деепричастный оборотан куштылгырак предложений-влакым синтаксически лончылышаш, тыгай оборотан предложений-влакым чонен моштышаш;
- тунемме союзан сложный предложений-влакым синтаксически лончылышаш;
- причастий ден деепричастий-влакын суффиксыштым чын возышаш;

- деепричастный оборотым запятой дене ойырен моштышаш;
- айдемын чурийже, чиёмже да пашаж нерген возымо текстым тичмашын але кўчыкын каласкален (серен) моштышаш; газетыш, журналыш публицистика стиль дене статьям возен кертшаш; тўшка паша нерген шонкалымашан сочиненийым серен моштышаш; енын чурийже, чиёмже да пашаж нерген описаний-сочиненийым возен кертшаш.

### **Тунемме ий мучко контрольный паша тынаре лийшаш**

№	Паша-влак	VI I класс
1.	Диктант	6
2.	Изложений:	
	а) йылме урокышто	2
	б) литератур урокышто	2
3.	Сочинений:	
	а) йылме урокышто	2
	б) литератур урокышто	2

Теме-влакым тунемаш - 58 шагат; йылме лывыртыме пашалан - 4 шагат; контрольный паша - 6 шагат. Чылаже - 68 шагат, арняште 2 шагат.

## 7 класс. Марий йылме дене календарно-тематический план

Урок №	№ урока по теме	Тема урока	Количество часов	Дом. задание	Дата проведения	Фактически проведено
		<b>Ушештарымаш (3 шаг.)</b>				
1	1	Шочмо йылме нерген мутланымаш.	1			
2	2	5-6-шо класслаште тунеммым ушештарымаш.	1			
3	3	Тергыме диктант. Ушештарымаш.	1			
		<b>Глагол (21 шаг.)</b>				
4	1	Глаголын ойлымаш ужаш ойыртемеже. Глаголын спряженийже.	1			
5	2	Глаголын неопределённый формыжо.	1			
6	3	Глаголын аклыме формыжо.	1			
7	4	Глаголын спряженийже.				
8	5	Глаголын наклоненийже. Изъявительный наклонений.	1			
9	6	Йылме лывыртеме паша. Изложений. Планым ыштымаш, текстым возымаш.	1			
10	7	Изложенийым возымаш.	1			
11	8	Тергыме диктант. Глагол.	1			
12	9	Кызытсе-шушаш жап глагол.	1			
13	10	Глаголын 1-ше да 2-шо эртыше жапше.	1			
14	11	Составной эртыше жап.	1			
15	12	Повелительный наклонений.	1			
16	13	Желательный наклонений. Тудын кызытсе-шушаш да эртыше жапше.	1			
17	14	Наклонений-влакын шорымö формышт.	1			
18	15	Безличный глагол-влак.	1			
19	16	Полшышо глагол-влак.	1			
20	17	Глаголын ышталтмыже. Глаголым ыштыше суффикс-влак	1			
21	18	Сложный глагол-влак.	1			
22	19	Глаголым лончылымаш да иктешлымаш.	1			
23	20	Й.Л.П. З.Лаврентьевын «45-ше ийысе шошо» сүретше почеш тергыме сочинений. Планым ыштымаш, возымаш.	1			
24	21	Сочиненийым тетрадьш возымаш	1			
		<b>Причастий (13 шаг.)</b>				
25	1	Причастий нерген умылымаш.	1			
26	2	Причастийын ышталтмыже.	1			
27	3	Действительный причастий. Шорымö да шушаш жап причастий-влак.	1			
28	4	Страдательный причастий	1			
29	5	Шорымö причастий	11			
30	6	Шушаш жап причастий				
31	7	Йылме лывыртеме паша. Тергыме изложений. Причастийым кучылт да возен	1			

		моштымаш. Планым ыштымаш, текстым возымаш.			
32	8	Изложеныйым возымаш.	1		
33	9	Причастный оборот нерген умылымаш.	1		
34	10	Лўм мут семын кучылталтше причастий-влак.	1		
35	11	Тўрлў причастийым возен да кучылт моштымаш.	1		
36	12	Иктешлыше паша-влак (причастийым тунемме почеш)	1		
37	13	Тергыме диктант. Причастий.	1		
		<b>Деепричастий (14 шаг.)</b>			
38	1	Деепричастий нерген умылымаш.	1		
39	2	Деепричастийын ышталтмыже. Кўчык форман деепричастий.	1		
40	3	Деепричастийын значенийже.	1		
41	4	Йылме лывыргыме паша. Сочинений. Йолташ – илыш энергыш.	1		
42	5	Деепричастий пеленсе полшышо глагол.	1		
43	6	Деепричастийым возен моштымаш.	1		
44	7	Деепричастийын лица дене вашталтмыже.	1		
45	8	Деепричастный оборот нерген умылымаш, тудым запятой дене ойырымаш.	1		
46	9	Йылме лывыргыме паша. Изложений. Планым ыштымаш, текстым возымаш.	1		
47	10	Изложенийым возымаш	1		




48	11	Деепричастийым лончылымаш..	1		
49	12	Деепричастий да деепричастный оборот нерген тунеммым иктешлымаш.	1		
50	13	Тергыме диктант.	1		
51	14	Грамматический сочинений. Деепричастий.	1		
		<b>Онартыш мут (5 шаг.)</b>			
52	1	Онартыш мут нерген умылымаш. Тудын предложенийыште рольжо.	1		
53	2	Онартыш мутын значенийже.	1		
54	3	Онартыш мут – предложений..	1		
	4	Грамматический сочинений. Онартыш мут.	1		
55	5	Тергыме диктант. Онартыш мут.	1		
		<b>Почеш мут (4 шаг.)</b>			
56	1	Почеш мут нерген умылымаш.	1		
		Почеш мутын кучылталтме ойыртемеже.			
57	2	Наречий гыч вончышо почеш мут-влак.	1		
58	4	Йылме лывыргыме паша. Шонкалымашан сочинений. Енлан осалым шонен, порыш от шу.	1		
		<b>Ушем мут (2 шаг.)</b>			

59	1	Ушем мут нерген умылымаш.	1		
60	2	Сочинительный да подчинительный ушем мут- влак, предложенийыште нуным кучылтмаш.	1		
<b>Частице (2 шаг.)</b>					
61	1	Частице нерген умылымаш. Тудын посна тўшкалан шелалтмыже.	1		
62	2	Частицым возен моштымаш.	1		
<b>Междометий (2 шаг.)</b>					
63	1	Междометий нерген умылымаш, тудын предложенийыште рольжо.	1		
64	2	Тергыме диктант. Служебный ойлымаш ужаш- влак.	1		

65	1	Йылме лывыртыме паша. Марий йылме гыч руш йылмыш текстым кусарымаш.	1		
<b>Чыла тунеммым ушештарымаш (3 шаг.)</b>					
66	1	Глагол, причастий, деепричастий, служебный ойлымаш ужаш-влак.	1		
67	2	Тергыме диктант. Уло тунеммым ушештарымаш.	1		
68	3	Пўртўсыш экскурсий	1		



Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение  
«Сардаяльская основная общеобразовательная школа»

Рассмотрено на педагогическом совете Протокол №1 от « 26 » августа 2019 г.	«Согласовано»: Заместитель директора по УВР Егорова Г.М.  «26» августа 2019 г.	Утверждено: Директор школы Ерокина Г.В.  Приказ №52 от «26» августа 2019 г. 
--	--	---

*Рабочая программа  
по родной (марийской)  
литературе  
7 класс*

2019-2020 учебный год

Количество часов: за год - 34 часа  
в неделю – 1 час

Учитель марийского языка и литературы:  
Сорокина Полина Владимировна

## УМЫЛТАРЫМАШ

Сылнымутан литератур мут искусство радамаш пура. Тудо калыкын илен эртыме корныжым, кызытсе илышыжым, йўлажым, ойгыжым, куанжым йылме поянлык гоч почын пуа, лудшо енын илыш умылымашыжым кумданда, чонешыже поро койышым шындара: чыным шоя деч, сайым уда деч ойыраш, паша деке кумылан лияш, порылык верч тыршаш туныкта; самырык тукумлан мутын, ойын вийжым шижын мошташ, шочмо йылмым да мут искусствым йөраташ, шке шонымым раш умылтарен мошташ корным почеш. Вет кажне произведенийын негызше - илыш чын да айдеме кокласе кыл.

Кеч-могай жанран произведений дене пашам ыштыме годым тунемше-влак писательын илыш-корныжо да творчествож нерген, сылнымутан литературын калык илышыште налын шогымо верже нерген шинчымашым погат.

Литератур айдемын эстетический да этический ойыртемыжым, чон моторлыкшым почын пуа, уш-акыл вийжым сўретлен ончыкта, икманаш, айдемын койыш-шоктышыж дене кылдалтше йодыш-влакым иктешла. Произведенийын содержанияж айдемым шуарымаште нравственный да морально-этический тўналтышым палемда, этнический ойыртемым кушташ полша, моторлыкым умылаш йўным ышта. Туныктышо шке пашажым нине йодыш-влакым рашемдымашке виктарышаш.

Марий литератур программ «Образований нерген законлан» (1992), Марий образовательный учрежденийын кугыжаныш программыжлан (1997), концепцийжлан (1996) да моло нормативно-правовой документ-влаклан эртерен возымо, тунемше-влакын ийготыштым да шинчымаш кўкшытыштым шотыш налын, марий сылнымутан литератур V - VII, VIII - IX, X - XI класс-влаклан посна-посна пуалтеш. Нине класс-влак коклаште кыл тунемшаш произведений-влакын идейно-художественный содержанияжышт, нунин тематический, историко-хронологический негызышт гоч радамалт иктешлалтеш. Тидыже тунемше-влакын марий сылнымутан литератур нерген шинчымашыштым да умылымашыштым келгемдаш йўным ышта.

Программыш идейно-тематический содержанияж да сылнылык шотышто ойыртемайт шогышо, тунемше-влакын ийготыштылан келшыше произведений-влакым пуртымо. Тыгодым урокышто тунемшаш деч посна шке семын лудаш да кангашаш, мўнгыштў лудаш произведений-влак темлалтыт. Нуно урокышто ыштен толмо пашам шуют да тунемше-влакым шуко йодышлан шке семын вашмутым пуаш, шонкалаш, лончылаш, иктешлаш таратат.

Вес ойыртемы: туныктышо программаш пуртымо произведений-влак кокла гыч келшышыжым ойырен, жапым шке семын палемден кертеш. Но тыгодым паша радам, туныктымо йўн, ойлымо да возымо паша-влак коклаште кыл лийшаш.

Программыште произведений-влаклан пуымо умылтарымаш туныктышылан паша радамым палемдаш полша. Тыгодым марий литератур дене кыдалаш щколлан лукмо шинчымаш стандартым, Марий образовательный учрежденийын

кугыжаныш концепцийжым, базисный (негыз лийше) учебный План-влакым, кугыжаныш доктринам, методикын йодмыжым шотыш налын пашам ыштыман.

## **ПРОГРАММЫН ЧОНАЛТМЫЖЕ ДА СОДЕРЖАНИЙЖЕ**

VII класслан программим концентрический да хронологический негыз-влакым шотыш налын келыштарыме. Тунемшаш произведений-влакым, идейный содержанияшлан энтертен, тема-влак йыр чумырымо. Калык ойпого, түрлө жапыште возымо произведений-влак калыкын илен эртыме корныжым почын пуат. Тунемше-влак дене пашам ыштыме годым сылнымутан литературын ылыш дене чак кылдалтмыже, ылышын произведенийлан негыз лиймыже рац почылтшаш.

Тыгодым шотыш налалтыт:

- писательын ылыш-корныжым да творчествожым почын пуаш полшышо сведений ден факт-влак, жапын, курымын ойыртеме;
- произведенийын содержанияже гыч лектын шогышо эпохын шүлышыжө, йылме ойыртеме, ылыш-йўла, этнографий, этнопсихологий, этнопсихоллингвистика, этнопедагогика, философий, еш ылыш, ылыш историй, событий-влак, пўрымаш, ылышын нравственный енге.

Нуно поян искусствылан энтертен почын пуалтыт. Туныктымо предмет-влак денат кыл лийшаш. Тема-влак коклае икгайлык, герой-влакын ылышышт, койыш-шоктышышт, авторын түрлө событий-влакым почыш пуымыжо, лексический ойыртеме, сюжет корно шотыш налалтыт.

VII-ше класс. Тушко общественный сынан, ылышым кумдан авалтыше произведений-влак пурат. Я.Элексейнын «Öрмөк», К.Васинын «Юкей Егоров», О.Шабдарын «Акырсаман», В.Юксернын «Вүдшө йога - серже кодеш» да молат. А.Тимиркаевын «Тукым кылже», «Шочмо шепкаже», Й.Кырлян «Шочмо кечыже», Ш.Булатын «Ший памашыже» да молат философско-нравственный сынан улыт, айдемын ылышыште верже нерген, курымла вошт толшо проблем-влакым лудшын ончыкыжо луктыт. Литератур теорий гыч сведений-влакат кумдан, произведений-влакын идейно-художественный содержанияшлан дене кылдалт почылтыт.

Кажне тема почеш шке семын лудаш да канашаш ешартыш произведений-влак пуалтыт (мөнгыштө лудаш), посна автор-влакын книгашт темлалтыт. Нуно жанр шотышто түрлө улыт. Шке семын лудмым иктешлаш түрлө вариантым налаш лиеш. Туныктышо лудаш, беседым эртараш ик але икмыняр произведенийым налын кертеш. Нуно тематике, проблематике, кугыт дене лишыл лийшаш улыт. Тыгодым жанр ойыртеме веле огыл, тунемше-влакын ийготыштат, шинчымаш кукшытыштат, интересыштат шотыш налалтыт.

VII классыште ыштышаш паша тунемше-влакын лудмо культурыштым нөлтал колтымашке виктаралтеш. Сылнымутан литератур тунемшым кушкын толмо корныштыжо моторлык тўняш пуртышаш, чон шижмашым пўсемдышаш. Тидым ышташ произведенийын содержанияже, тудым почын пуымо формыжо,

йӱн-влак, илыш тургым, герой-влакын ойыртемайтше койыш-шоктышышт, чоншижмашышт, шонымашышт полшат. Урок гыч урокыш сылнымут ой деке кумыл шочшаш, произведенийым шке семын лудаш чон шупшаш. Тыге кугурак класслаште шинчымашым налаш негыз ышталтеш.

7 классыште шонымашым каласен, ойлен да возен моштымаш, сылнымутан произведенийлан акым пуэн кертмаш верым налыт. Нине кӱкшыт гыч образовательный, воспитательный да познавательный задаче-вдак шындалтат: урокын темыж гоч тунемше-влакын илыш умылымашыштым, сылнымут ойыртемым палыме опытыштым кумдандаш да келгемдаш полшаш, сылнымут тӱнян сынжым, вийжым, ӱшандарен сӱретлен кертме куатшым умылаш туныкташ.

Произведений-влакын текстыштым тунемаш - 24 шагат; йылме лывыртыме пашалан - 7 шагат; шке семын лудаш да канашаш палемдыме произведений-влакым иктешлаш - 3 шагат. Чылаже – 34 шагат.

Наизусть; тунемаш пуымо текст-влакым туныктышо весе дене вашталтен кертеш.

Марий литератур денем 7 класслан туземме урокым шеледымаш

Тема	Урок	Дом. задание	Дата проведения	Фактически проведен
Тема 1. Я.Элексейн.	Урок 1. Я.Элексейнын "Öрмök" повестьын идейно-тематический содержанияйже.			
Тема 1. Я.Элексейн.	Урок 2. Öрмökын, Эшполдын, моло образ-влакын пурымашышт. Повестьын йылмыже.			
Тема 1. Я.Элексейн.	Урок 3. Портрет характеристике.			
Тема 1. Я.Элексейн.	Урок 4. "Кумыж эртне" ойлымаш гыч "Чодыраште" ужашым лончылымаш.			
Тема 2. Ким Васин.	Урок 5. К.Васиннын "Юкей Егоров" ойлымашын идейно-тематический содержанияйже, авторский отступлений.			
Тема 2. Ким Васин.	Урок 6. Й.Л.П. "Эрык тул волгалтын йула" сочинений.			
Тема 3. Йыван Кырля.	Урок 7. Й.Кырля - поэт-киноартист. "Шочмо кече", "почеламутш.			
	Урок 8. «Муралтем мый йывыртен» почеламутшо.			
Тема 4. Шабдар Осып.	Урок 9. Ш. Осыпын "Акырсаман" повестьын идейно-тематический содержанияйже.			
Тема 4. Шабдар Осып.	Урок 10. Повестьыште тун образ-влак. У илыш саманыште кресаньык-влакын ваштал толмышт.			
Тема 4. Шабдар Осып.	Урок 11. Повестьын йылме ойыртемеже.			
Тема 4. Шабдар Осып.	Урок 12. "Повестьыште удырамаш-влак" сочинений.			
Тема 5. Анатолий Тимиркаев.	Урок 13. А.Тимиркаевын "Тукым кыл", «Шочмо шепка» почеламутлаже.			
Тема 6. Василий Юксерн.	Урок 14. В.Юксернын "Вудшö йогасерже кодеш" повестьын идейно-тематический содержанияйже.			
Тема 6. Василий Юксерн.	Урок 15. Содержаний дене паша. Повестьыште илыш чын да литератур творчестве, нунын кокласе кыл.			
Тема 6. Василий Юксерн.	Урок 16. Повестьын йылмыже, чоналтмыже. Й.Л.П. "В.П. Мосолов-первый марий академик" сочинений.			
Тема 6. Василий Юксерн.	Урок 17. Внеклассный лудмаш.			
Тема 7. Шадт Булат.	Урок 18. Ш.Булатын "Ший памаш" почеламутшо.			
Тема 8. Владимир	Урок 19. Вл.Сузын "Вакш йонгышта"			

Сузы.	ойлымашыже.			
Тема 8. Владимир Сузы.	Урок 20. Ойлымашын йылмыже, чоҥалтмыже.			
Тема 8. М.Шкетан.	Урок 21. М.Шкетан - шемер калыкын эргыже, Мыскара ойлымашыже-влак.			
Тема 8. М.Шкетан.	Урок 22. М.Шкетанын "Парашют", "Ече" мыскараже-влак.Й.Л.П."Мыскара шонгемаш эрыкым огеш пу" сочинений			
Тема 9. Юрий Артамонов.	Урок 23. Ю.Артамоновын "Киндет перкан лийже" повестьше.			
Тема 9. Юрий Артамонов.	Урок 24. Содержаний дене паша. Й.Л.П. "Кинде - чылалан вуй" сочинений.			
Тема 8. М.Шкетан.	Урок 25. М.Шкетанын мыскара ойлымашыж почеш внеклассный лудмаш.			
Тема 10. Геннадий Матюковский.	Урок 26. Г. Матюковскийын "Сенымаш корно дене" роман гыч ужашым лончылымаш.			
Тема 10. Геннадий Матюковский.	Урок 27. Романын йылме ойыртэмже.			
Тема 11. Семен Вишневский.	Урок 28. С.Вишневскийын "Шуна шонымашке" почеламутшо.			
Тема 12. Анатолий Бик.	Урок 29. А.Бикын сонетше-влак.			
Тема 13. Василий Сапаев.	Урок 30. В.Сапаевын "Мом каласет, Миля?" повестьше.			
Тема 13. Василий Сапаев.	Урок 31. Образ-влакын койыш-шоктышышт. Чумыр повесть дене паша.			
Тема 14. Валентин Колумб.	Урок 32. В.Колумбын "Мыйын корнем" поэмыже. Чоҥалтмыже, сылнештарыме йӱнжӱ-влак.			
Тема 15. Габдулла Тукай.	Урок 33. Габдулла Тукайын "Шочмо ял" почеламутшо. Й.Л.П."Ялем-шочмо пыжашем" сочинений.			
Тема 16. Ушештарымаш.	Урок 34. Идалык мучко тунеммым иктешлыше тест-влак.			